

Voetstappenpad rond Hilversum | Utrecht

Zwerven over de hei en door de bossen

De geschiedenis van Hilversum begint bij Hilfert, een middeleeuwse boer die 't Gooi uitkiest om zijn houten hem (huis) te bouwen. Tussen zijn akkers met rogge en boekweit, de heidevelden en resten oerbos moet hij wel een gelukkig mens zijn geweest.

Start: Station Hilversum Media Park.

Afstand: 15, 18 of 22 km. |

Lijn/cirkel: Cirkel.

Bewegwijzering: Voetafdrukken op betonnen palen, soms aangevuld met rode (soms gele) cijfers/pijlen.

Horeca: In Laren (Theehuis 't Bluk, Zuiderheide 2, www.bluk.nl); in Baarn (Landgoed/Restaurant Groot Kievitsdal, Hilversumsestraatweg 19, <http://grootkievitsdal.nl>); in Lage Vuursche (Herberg Boschoord, Zwarteweg 2, www.herbergboschoord.nl); in Hilversum (Restaurant Bij de Tuinman-De Hoorneboeg, Hoorneboeg 4, www.dehoorneboeg.nl/bij-de-tuinman/) en in het centrum van Hilversum.

OV: De wandeling start en eindigt bij station Hilversum Media Park. Je kunt de route met 4 km inkorten door te stoppen op de J.H. Meijerstraat, bij halte bus 104 (naar station).

P: In de wijk rond station Hilversum Media Park (Noorderweg 229). Alternatief: aan de Erfgooisstraat aan het begin van de route.

Tip: De wandelgids met informatie over het 'Voetstappenpad' is voor € 7,50 te koop via www.winkel.gnr.nl of bij het Goois Natuurreservaat, Nieuwe Meentweg 2, Hilversum. De gids geeft geen routebeschrijving, wel veel achtergrondinformatie.

Meer routes: Deze wandeling is ook gepubliceerd in de ANWB wandelgids | 52 wandelroutes in Nederland.

DE ROUTE IN HET KORT

Deze wandelroute van 22 km volgt 18 km lang de robuuste markering van het Voetstappenpad (26 km), dat in 1939 door werklozen werd aangelegd. Het doel was het Gooi aantrekkelijker te maken met een pad waarop de wandelaar het gevoel zou hebben 'door bosch en heide te zwerven'. Onderweg ook drie heerlijke plekken om even aan te leggen, op de hei bij theehuis 't Bluk, in het bos bij herberg Boschoord, op landgoed Hoorneboeg bij Bij de Tuinman die de ingrediënten voor de deur uit z'n moestuin plukt.

ROUTEBESCHRIJVING

A t/m Z verwijst naar je locatie op de route (zie de ANWB-wandelgids).

[1] t/m [100] verwijst naar een 'weetje' onderaan de routebeschrijving.

LA = linksaf; RA = rechtsaf; RD = rechtdoor; ri = richting; kp = knooppunt

A/station/START: Verlaat station Hilversum Media Park [1] aan de oostzijde (bij perron 2) en wandel ri het noorden, Noorderweg. Verderop RD Buisweg. Einde LA, Verschurestraat, dan RA Dasselaarstraat, RA Erfgooiersstraat. Na 215 m, bij naambordje richting Vam-weg (rechts aan lantaarnpaal), LA, aarden pad. Na 20 m op splitsing rechts aanhouden, Goois Natuurreservaat **Westerheide [2]** in.

Negeer zijpaden. Via houten hekje het begrazingsgebied in. Na 20 m op kruising vind je de eerste markering van het Voetstappenpad: betonnen paal genummerd 36.

B = Bij 36 sla RA en volg nummers/pijlen 37, 38 - sla RA, na 20 m op splitsing R aanhouden, langs randje dennenbos - 40, 41, 43, 44, 45, 46, 50.

C = Bij 50 RD, pad vervolgen, langs parkeerplaats. Steek drukke weg over (Hilversumseweg) en vervolg Voetstappenpad RD. Volg pijlen, eerst schuin rechts, dan LA. Na 50 m op splitsing rechts aanhouden. Hekje door, Goois Natuurreservaat **Zuiderheide in [3]**. Bij 20 RD.

D = Bij 22 RA, fietspad. Bij 23 LA voor rondje Laarder Wasmeer. Volg 24 LA, 25 (splitsing rechts aanhouden), 26 RA, 27 RD, 28 RD, 29 RA naar 31.

E = Bij 31 RD, over breed zandpad over **de hei [4]**, **Oude Postweg [5]**.

Tip: naar restaurant 't Bluk? Ga bij 31 LA i.p.v. RD. Op zandverstuiving RD. Bij 33 (ANWB-paddenstoel 20012/001) RA, fietspad. 't Bluk ligt tussen de naaldbomen. Voor vervolg route: keer terug naar 31 en sla LA.

Na ruim 550 m bij bankje RA, Voetstappenpad. Na ruim 700 m pad slaat RA. Na 150 m T-splitsing links aanhouden. Y-splitsing links aanhouden. RD de weg oversteken, natuurreservaat Anna's Hoeve in. Na 120 m LA onder snelwegviaduct door. Einde RA en na 10 m op splitsing RD, pad komt uit op asfaltweg (Doctor Albert Schweitzerweg).

F = Op asfaltweg RA. Spoor oversteken, natuurgebied Utrechtse Heuvelrug/Hooge Vuursche in. Alsmar RD, het lange rechte pad vormt de grens tussen de provincies Noord-Holland en Utrecht. Steek doorgaande weg (N415) RD/schuin links over, langs Restaurant/Landgoed Groot Kievitsdal en volg ri Lage Vuursche (fietspad). Je komt uit bij Herberg Boschoord, een knus bospaviljoen met terras onder hoge dennen.

G = Sla 40 m vóór Herberg Boschoord RA, het **Cronebos [6]** in. Op T-splitsing van brede bospaden rechts aanhouden en na 50 m LA. Einde pad, bij slagboom, RA. Na 100 m LA, Goois Natuurreservaat De Zuid in. Langs het **Hilversums Wasmeer [7]**, met uitzichtpunt.

Bij markering 30 links aanhouden, fietspad volgen. Bij 31 vervolg RD (van netwerk af, blijf op Geneverpad, oud smokkelaarspad). Bij 16-geel RD. Bij 17-geel RD.

Let op: op vijfsprong (dat is 10 m voorbij open veldje aan je rechterhand): sla haaks RA, langs open veld. Einde pad LA. Eerste mogelijkheid RA, einde LA, hekje door en RA, volg Voetstappenpad over **natuurbrug/spoor [8]**.

[Mis je de vijfsprong, volg dan het fietspad. Bij fietsknooppunt 83 RD, bij 82 RA, je komt uit bij natuurbrug/spoor]

H = Overzijde natuurbrug/spoor **RD**, Voetstappenpad vervolgen.

*(Wil je de route inkorten (15 ipv 22 km)? Sla aan overzijde spoor **LA** i.p.v. RD. Smal bospaadje langs spoor, na 1,5 km kom je bij station Hollandsche Rading.)*

Vervolg hoofdroute: na 400 m op splitsing links aanhouden, natuurbrug Zwaluwenberg over de N417. Overzijde RD fietspad vervolgen. Na hek LA. Bij 38 RD. Volgende afslag RA, Voetstappenpad. Y-splitsing rechts aanhouden, richting bakstenen huisje. Volg Voetstappenpad, komt uit bij rood houten hek.

I = Bij rood houten hek **LA**, Voetstappenpad.

*(Tip: voor **Buitenplaats De Hoorneboeg [9]** met lunchroom 'Bij de tuinman' sla je hier **RA** en na 150 m LA, Hoorneboegselaan. Volg de borden.)*

Langs randje landgoed/natuureservaat Hoorneboegse Heide. Volg afrastering. Na bijna 500 m, bij tweede rode hek (rechterhand): ga schuin links, volg de voetstappen-markering, zandpad omhoog, dwars over de **Hoorneboegse Heide [10]**. Koers aan op de zendmast en vervolgens op de witte gebouwen in de verte. Einde doorsteek, vlak voor linker witte gebouw: ga RD, hekje door en steek grasveld over.

Einde grasveld **RD**, Bosdrift, Havenstraat, Kerkbrink, rechts aanhouden dan linksaf Kerkstraat, Bussumerstraat, Langgewenst, Schoolstraat, spoor oversteken, LA en wandel via Noorderweg terug naar het station.

*De route inkorten met 4 km? Ga einde grasveld **RA** ipv RD, Kolhornseweg. Na 75 m kom je bij bushalte J.H. Meijerstraat (bus 104 naar station). **EINDE***

WEETJES

[1] Onder de rook van | De nederzetting die rond 'Hilferts hem' ontstaat, groeit uit tot de gemeente Hilversum met zo'n 90.000 inwoners. Onder de rook van het Media Parkbeton

fantaseert het wat lastig over schapen, stuivend zand en verre horizons. Totdat je het houten hek naar de Westerheide openklapt ...

[2] Ver vóór Hilfert | Op de Westerheide (ten westen van Laren) liggen veertien grafheuvels van 3000 - 2800 voor Christus plus een urnenveld dat tot de grootste van Europa behoort. Zogenaamde 'doodwegen' voeren van de dorpen rondom de hei naar de Sint Janskerk in Laren. Waarschijnlijk zo genoemd omdat de doden hierover naar het kerkhof werden gedragen. De urnen en andere grafvondsten liggen in het Goois Museum in Hilversum.

[3] De Zuiderheide en Zeven Bergjes | Zeven Bergjes (oeroude grafheuvels) en een schitterend uitzicht over de grootste levende zandverstuiving van het Gooi. Even inzoomen op die zandbak en je ziet korstmossen, rode heidelucifer, borstelgras, heidespurrie, buntgras, blauwvleugelsprinkhaan. En de boomleeuwerik. Een soort 'Lu-lu-lu' is zijn geluid en zijn favoriete hangout is halfopen terrein, zoals hier, tussen theehuis 't Bluk en het Laarder Wasmeer.

[4] De hei op | Eeuwenlang graasden schapen op de hei en was hun mest het voedsel voor de akkers. Om één voetbalveld land te bemesten waren zeven voetbalvelden graashei nodig. Kunstmest maakte het schaap als mestmachine overbodig, maar gelukkig niet voorgoed. De hei wordt gekoesterd, dus de kudde mag weer de hei op.

[5] Oude Postweg | Deze oude postweg doorkruist de Bussumerheide, de Westerheide en de Zuiderheide. Het is de snelweg onder de zandwegen, volgens sommigen zelfs de voorloper van de A1. Naar het zuiden heb je mooi uitzicht op de jeneverbesstruiken in het randje stuifzand en hei.

[6] Tol in het Cronebos? | Eerst het malsgroen van duizenden beuken, dan dat donkere, duistere douglassparrenbos. De Zwarte Weg er dwars doorheen is de oude tolgeweg naar Lage Vuursche. Hier tol betalen? Geen probleem, het is prachtig!

[7] Het is mooi.. | ... maar kwetsbaar, dit Hilversumse Wasmeer. Gevuld met regenwater is het een populaire badplaats voor vogels. En voor toeristen. Zó veel, dat er een hek om het Wasmeer moest. Toen verlandde het meer en moesten grazers grazen en vrijwilligers kappen. Dat hielp. In de natte en droge heide rondom groeien nu het zeldzame zonnedauw en klokjesgentiaan.

[8] Natuurlijk, een natuurbrug | Te gast in de natuur dender je niet dwars door het leefgebied van boomarter en das. Toen het kwaad al was geschied, bedacht men een plan: dierentunnels ónder en ecoducten óver de spoorlijn en de A27. Zo is de natuur ten zuiden van Hilversum weer verbonden met de Utrechtse Heuvelrug.

[9] Geestelijk beraad en bonensalade | Buitenplaats De Hoorneboeg is ontstaan rond twee historische boerderijen, die lange tijd het onderkomen waren voor al wie 'geestelijk beraad, vorming en bezinning' nodig had. Anton Sinkel bouwde ze, grondlegger van de Winkels van Sinkel. Nog steeds biedt De Hoorneboeg ruimte voor bezinning, maar wel in een compleet nieuwe jas. In bijbehorend restaurant 'Bij de Tuinman' komen de gerechten rechtstreeks uit de moestuin, die overloopt van de verse bessen, bonen en pompoenen.

[10] Toetje: de Hoorneboegse Heide | Aan de voet van Media Park ligt dit toetje, een fraaie lap hei waar runderen kalm grazen tussen rondrazende honden. De Hoorneboegse Heide is ook het domein van de levendbarende hagedis, maar die laat zich niet zien, die houdt zijn winterslaap. Misschien wel het beste wat je als schuwe hagedis kunt doen met de jaarwisseling in het vooruitzicht. Voor alle niet-hagedissen: een mooi einde gewenst. Nog een paar kilometer door het sfeervolle hart van Hilersum en het zit erop. Proost!

> *De nummers in de gps-track geven de **kilometers** aan, niet de weetjes hierboven.*

> *Routes en teksten: Nanda Raaphorst, www.nandaraaphorst.nl, nraaphorst1961@gmail.com*